

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Nagy József Ügyvédi Iroda (4024 Debrecen, Iparkamara u. 4. II/15.; ügyintéző: Dr. Nagy József ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek -, a Dr. Kelemen György Ügyvédi Iroda (4025 Debrecen, Barna u. 1. fszt/2.; ügyintéző: Dr. Kelemen György ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen, nemzetközi fuvardíj megfizetése iránt indított perében, a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2009. december 2. napján kelt 7.G.40.211/2009/2. sorszámú ítéletével szemben, az alperes által 3. sorszám alatt előterjesztett és 4. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán, a 2010. június 2. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 63 750 (Hatvanháromezer-hétszázötven) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság - a felperes keresetével egyezően - kötelezte az alperest 5801,18 € tőke és az után járó kamatok, valamint a felperes perköltségének megtérítésére. Az ítéletében tényállásként megállapította, hogy az alperes 2008. augusztus 15. napján három megbízást adott a felperesnek áruk fuvarozására, ...i felrakással ési lerakással, azzal az utasítással, hogy a határátlépés alkalmával három pecsétet kell kérni, amelyhez szükséges engedélyek az árut kísérő okmányok között található, és amelynek elmulasztása esetén a fuvardíjból 150 € levonására kerül sor. A fuvarmegbízási ajánlat egyik kikötése szerint vitás kérdésekben a szállítmányozó székhelye szerint illetékes bíróság dönt.

Az egyik megbízásban az alperes 159 karton áru fuvarozására 1050 € fuvardíj kikötése mellett, a másikban 44 karton áru fuvarozására 1000 € fuvardíj kikötése mellett és a harmadikban 105 karton áru fuvarozására 1050 € fuvardíj kikötése mellett tette meg az ajánlatát.

2008. augusztus 22. napján az alperes az előbbieken írt feltételekkel 126 karton áru fuvarozására 1050 € fuvardíj kikötése mellett és 66 karton áru fuvarozására 1000 € fuvardíj kikötése mellett, majd 2008. augusztus 27. napján 120 karton áru fuvarozására 1050 € fuvardíj kikötése mellett adott megbízást a felperesnek.

A felperes valamennyi megbízást azzal igazolta vissza, hogy a fuvardíj esetenként 1020 €, illetve 1070 € legyen, késedelmes fizetés esetére 15% mértékű késedelmi kamatot kötött

ki, továbbá azt kötötte ki, hogy a vitás kérdésekben a felperes székhelye szerinti bíróság az illetékes.

Az egyik szállítmánnyal összefüggésben az ukrán vámhatóság nem a kedvezményes vámtételt alkalmazta amiatt, hogy a határon a tehergépkocsi-vezető - aki ugyan az előírt három pecsétet beszerezte - másolt okmányokat adott át vámkezelésre az eredetiek helyett, ezért a két vámtétel közötti különbözetként jelentkező 5072,38 € 50%-át, azaz 2536,19 €-t az ukrán **Z Ltd.** visszaszámlázta az alperes megbízójának, a S Kft-nek, aki azt továbbhárította az alperesre.

Az alperes 2008. szeptember 3. napján további megbízást adott a felperesnek ...i felrakással és ...i lerakással 120 karton áru fuvarozására, 1050 € fuvardíj kikötése mellett, immár azzal az utasítással, hogy a határátlépéskor leigazoltatni kizárólag az eredeti számlát szabad, amelynek elmulasztása esetén az abból keletkező összes költség a fuvarozót terheli. A felperes a megbízást azzal igazolta vissza, hogy a fuvardíj 1070 €, 15%-os késedelmi kamatot kötött ki késedelmes fizetés esetére, illetve a vitás kérdésekben a saját székhelye szerinti bíróság az illetékes. Ezzel a fuvarozással kapcsolatban a gépkocsivezető az eredeti dokumentumokat adta át vámkezelésre, azonban csak azok utolsó oldalai kerültek lepecsételésre. Ezzel összefüggésben a **Z Ltd.** visszaszámlázott a S Kft-nek 3265 €-t, amelyet a S Kft. ismét tovább hárított az alperesre. Az alperes a felperes valamennyi fuvarozásával összefüggésben felmerül 6230 € fuvardíj követelésével szemben csak 581,82 € díjat fizetett meg. Az 5801,18 € követelés megfizetésére pedig a felperes felszólítása ellenére sem került sor, ebbe az összegbe ugyanis az alperes beszámította a felperes két hibás teljesítése miatti „büntetés”-ének teljes összegét, amelynek beszámítását a felperes nem fogadta el.

A felperes a fizetési meghagyásos eljárásból perré alakult eljárásban az alperest az 5801,18 € tőkekövetelésének, továbbá abból 2641,18 € után 2008. október 21. napjától, 3160 € után pedig 2008. október 28. napjától számított 15% mértékű késedelmi kamatainak és a perköltségének megfizetésére kérte kötelezni.

Az ügyvédi munkadíjból eredő perköltségének összegét a felperes a jogi képviselőjével kötött megállapodás alapján 102 000 Ft + áfa összegben számította fel.

Az alperes elsősorban a magyar bíróság joghatóságát vitatta, az utóbb előterjesztett érdemi védekezésében pedig a kereset elutasítását kérte. A felperes követelésének jogalapját és összepszerűségét nem vitatta, azonban azzal szemben - azonos összegben - a saját követelését kívánta beszámítani.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a magyar bíróság joghatósága fennáll, mert az alperes ajánlatát a felperes eltérő tartalommal fogadta el, amelynek alapján a felperes székhelye szerinti bíróság joghatóságának kikötése megtörtént. Megállapítása szerint a peres felek között létrejött szerződések nem vitásan fuvarozási szerződések voltak, amelyek teljesítése során a feladó volt köteles a fuvarozónak a küldemény továbbításához, vagy út közben szükséges hatósági kezeléséhez megfelelő okmányokat átadni, a fuvarozó pedig köteles volt azokat megfelelően felhasználni. A felperesnek, mint fuvarozónak a feladó alperes rendelkezései szerint, az általa átadott iratok - utasításoknak megfelelő -

felhasználásával kellett eljárnia. Az elsőfokú bíróság hivatkozott arra, hogy a kártérítésre vonatkozó bizonyítási szabályok szerint az alperesnek kellett (volna) bizonyítania, hogy a felperes jogellenesen, az utasításait megszegve járt el és őt ennek következtében az általa állított összegű kár érte, míg ezzel szemben a felperes lehetősége volt a magatartásának a kimentése, tehát annak bizonyítása, hogy ő a szerződés teljesítése során az általában elvárható módon járt el. Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint az alperes nem bizonyította, hogy a felperest az általa kívánt módon történő vámkezeléshez szükséges teljes körű utasításokkal ellátta, ezért - a kihallgatott tanúk vallomása és a csatolt okiratok alapján - arra a következtetésre jutott, hogy a felperes oldalán hiányzik az alperes utasításaival ellentétes eljárásban megnyilvánuló jogellenesség, amely a felperes kártérítési felelősségének megállapíthatóságát kizárta. Mivel az elsőfokú bíróság az alperes beszámítási igényét nem találta alaposnak, a keresetnek megfelelően marasztalta az alperest, és döntött a felperest megillető perköltség összegéről is, figyelembe véve a kikötött ügyvédi munkadíjat.

Az ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben a sérelmezett határozat megváltoztatását, a felperes keresetének - a beszámítási kifogása alapossága miatti - elutasítását és a felperesnek a perköltségében való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság csak részben tárta fel a tényállást és ezért helytelen ténybeli és jogi következtetésre jutott. Kiemelte, hogy a peres felek közötti korábbi együttműködés során káresemény soha nem történt, így az alperes kellő alappal bízhatott abban, hogy gyakorlott fuvarozóval köt megállapodást, akinek „a fuvarozási jogviszony teljesítése körébe eső és evidensnek minősülő tények tekintetében nem kell külön utasítást adni”. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú eljárás során csatolta K.D-nak, a S Kft. megbízottjának nyilatkozatát, amely szerint ő az áru feladásakor az utasítások megadása során részletesen és személyesen egyeztetett a felperes alvállalkozóival és számukra szóban mindazokat az utasításokat részletesen megadta, amelyek „nem az evidencia körébe esők voltak”, kifejezetten kérve tőlük az eredeti számlák pecsételtetését. Hivatkozott arra, hogy a két kihallgatott gépkocsivezető tanú nem tudott megfelelő magyarázatot adni arra vonatkozóan, hogy miért nem az eredeti okiratok kerültek bélyegzésre, illetve miért volt a határon a bélyegzés hiányos. Azzal érvelt, hogy a fuvarozó bizományosként felelős azokért a következményekért, amelyek a fuvarlevélbe bejegyzett és az ahhoz csatolt, vagy a fuvarozónak átadott iratok elvesztéséből, vagy helytelen használatából származnak. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság az általános elvárhatóság körében nem értékelte kellő súllyal azt a körülményt, hogy az alperes kifejezetten azért a felperest kereste meg az ukrán területen történő fuvarozási tevékenység ellátása érdekében, mert bízhatott abban, hogy az ukrán állampolgárságú fuvarozók ismerik az ukrán hatóságok elvárásait és megfelelően fognak eljárni. Abból következően pedig, hogy a felperes esetében pedig korábban, illetve más fuvarozók alkalmazásában álló gépkocsivezetők eljárása során hasonló problémák nem merültek fel, nem volt indokolt az utasításnak olyan részletességgel történő leírása, mint amit az elsőfokú bíróság tőle elvárt volna. Szerinte ténybeli és jogi evidencia, hogy a fuvarozónak (megbízottjának) az eredeti okmányokat kellett lepecsételtetni. Kifejtette, hogy a károkozás jogellenessége nem volt vitatott, a kár bekövetkezését és az okozati összefüggés tényét pedig igazolta, így a kártérítési felelősség általa bizonyítandó feltételei fennállnak, az elsőfokú bíróság ugyanakkor a felróhatóság tekintetében a tényállás megállapításakor tévesen mérlegelt.

Az alperes a másodfokú tárgyaláson módosított fellebbezésében másodlagosan - amennyiben az ítélet az elsődlegesen előterjesztett kérelmét és érvelését nem osztaná - a 2008. szeptember 3. napján létrejött fuvarozási megbízással összefüggésben előterjesztett beszámítási kérelmére vonatkozóan az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozatlanság miatt történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperesnek a másodfokú perköltségében történő marasztalását kérte.

Arra hivatkozott, hogy minden fuvarfeladat egyedi és mindegyikhez külön megbízás és megbízás-visszaigazolás készül. Ezért nem helytálló az az alperesi érvelés, hogy az „evidensnek minősülő tények” tekintetében külön utasításokat nem kellett adnia, főként olyan esetben, amikor az alperes az általános szabályoktól eltérő adókedvezményt kívánt igénybe venni, amelyhez az okmányok megfelelő módon történő pecsételtetésére volt szüksége. Hangsúlyozta, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján az alperes őt, mint a szerződési partnerét megfelelő utasításokkal volt köteles ellátni, ő pedig ezeket az utasításokat volt köteles továbbadni a saját alvállalkozóinak. Állítása szerint az alperes a perbeli esetekben nem így járt el, mert a felperest, illetőleg az alvállalkozóit nem látta el a szükséges utasításokkal, hanem csupán állította, ugyanakkor nem igazolta, hogy a magyarul alig tudó gépkocsivezetők megfelelő kioktatásban részesültek a határon teljesítendő feladataikat illetően. Megítélése szerint a K.D-tól származó írásbeli nyilatkozat tanúvallomásként nem értékelhető, ezért azt az elsőfokú bíróság helyesen hagyta figyelmen kívül. Mindemellett megjegyezte a felperes azt is, hogy pusztán az alperes állítja - mindenféle bizonyíték nélkül -, hogy a határon a gépkocsivezetők nem az eredeti okiratokat pecsételtették. Sérelmezte, hogy az alperes részletesen nem is adta elő, mi volt az állított hibás teljesítés oka, és hogyan kellett volna az alvállalkozóknak helyesen eljárnia. Kifogásolta, hogy az alperes azt sem bizonyította, hogy milyen adókedvezményről esett el a megbízója, illetőleg a címzett. Kifejtette, hogy a kedvezményes vámtétel alkalmazására vonatkozó ukrán jogszabály csatolásának hiányában nem várható el a fuvarozótól, hogy tudatában legyen az azokra vonatkozó az eljárási és anyagi jogi jogszabályoknak. Álláspontja szerint miután az alperes egyáltalán nem igazolta a kártérítéshez szükséges feltételek meglétét, (a kárt sem), nem bizonyította az állított kárával kapcsolatos felperesi felelősség fennállását, ezért helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a keresetnek helyt adott, a beszámítási kifogást alaptalannak tartva.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének elbírálása szempontjából szükséges tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetésével helyesen állapította meg. Az abból levont jogi következtetései is helytállóak voltak, ezért a döntése megalapozott és jogszerű. Az elsőfokú bíróság az ítéletét részletes, meggyőző indokolással látta el, amely semmilyen kiegészítésre nem szorul.

Ezért az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét „A Polgári perrendtartásról” szóló, többször módosított 1952. évi III. törvény (Pp.) 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta, annak helyes indokai szerint, a Pp. 254.§ (3) bekezdésére utalással.

Az alperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel azonban az ítéletábra rámutat a következőkre:

Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során helyesen járt el, amikor csak az általa kihallgatott személyek tanúvallomását vette figyelembe. A másodfokú bíróság egyetért a felperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakkal abban, hogy K.D. „nyilatkozata” tanúvallomásként nem értékelhető. A Pp. 206.§ (1) bekezdésében foglalt rendelkezés figyelembevételével pedig a perben felmerülő bizonyítékokat az egyéb bizonyítékokkal együtt kellett értékelni és a K.D. írásban tett - tanúvallomásnak nem minősülő - nyilatkozatában foglaltakat a per egyéb adatai nem támasztották alá, ezért azt az elsőfokú írás a döntése meghozatalakor helyesen hagyta figyelmen kívül.

Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság abban is, hogy a kártérítési felelősség általános szabálya (a Ptk. 339.§ (1) bekezdése) alapján - a Pp. 164.§ (1) bekezdése szerint - a jelen perben a pernyertessége érdekében az alperesnek kellett (volna) bizonyítania, hogy a felperes felróható módon megszegte a vele kötött szerződéseit és az érvényesíteni kívánt kárigénye azzal okozati összefüggésben keletkezett. A felelősség alól való kimentése érdekében pedig a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a szerződés teljesítése érdekében úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

Az ítéletábra az alperes fellebbezési érveléseivel szemben mindenben egyetértett a felperes szerződésszerű teljesítésének megállapításával és annak indokaival összefüggésben az elsőfokú bíróság ítéletében kifejtettekkel. Jogszabály ugyan nem mondja ki, a bírói gyakorlatban azonban általában érvényesül a *neminem laedere* néven ismert az a jogtétel, amely szerint minden kárt okozó aktív magatartás jogellenes, ha nincs valamilyen jogellenességet kizáró körülmény. A bírósági gyakorlat ezért általában csak akkor vizsgálja - külön - a jogellenességet, ha mulasztásról van szó. Helyesen foglalt tehát állást az elsőfokú bíróság, amikor az adott esetben elsőként a jogellenességet vizsgálta és azzal összefüggésben állapította meg, hogy a felperes alvállalkozói olyan mulasztást nem követtek el, amely az alperes utasításával ellentétben állt volna, illetőleg a kapott utasításnak nem felelt meg.

Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott CMR. 11. cikkében foglaltakat szem előtt tartva a felperes a szerződésben foglalt utasításoknak megfelelően járt el és a 2008. szeptember 3-i fuvarozási megbízásnál sem bizonyított, hogy az alvállalkozója az alperes utasítása ellenére végezte a tevékenységét. A CMR. 11. cikkéből egyértelműen következik, hogy a megbízónak (alperesnek) kellett volna mellékelnie a fuvarlevélhez azokat az iratokat, amelyek szükségesek voltak az áru kiszolgáltatása előtt végrehajtandó vám-, vagy más hatósági kezeléshez, a fuvarozó (felperes) pedig nem volt köteles vizsgálni, hogy a számára adott iratok és felvilágosítások helyesek, vagy kielégítőek voltak-e. A kárfelelősség szempontjából is egyértelmű a hivatkozott jogszabályi rendelkezés: a feladó (alperes) felelős a fuvarozóval szemben minden kárért, amely az iratok és felvilágosítások hiányából, nem kielégítő voltából, vagy szabálytalanságából származnak. A fuvarozást végző gépkocsivezető pedig azt adta elő, hogy két különböző borítékban kapta meg a szükséges

iratokat, az egyiken „Magazin” felirat volt, amelyet a kijevei boltban kellett átadnia, a másik borítékot pedig a határon kellett lepecsételtetés céljából átadnia. A borítékok tartalmát a feladó határozta meg. Az esetleges iratcseréért tehát nem tehető felelőssé a felperes (alvállalkozó), mivel a feladó nem adott egyértelmű utasítást arra, hogy a fuvarozónak konkrétan milyen iratokat kell a vámkezeléshez a határon lepecsételtetnie, ezért azzal nem is tanúsíthatott szerződésszegő magatartást.

Amennyiben viszont az alperes a szokásostól eltérő „extra szolgáltatást” várt volna el a felperestől azért, hogy vámkedvezményt tudjon érvényesíteni, úgy annak megfelelően kellett volna (a CMR fuvarlevélen is) az utasítását megadnia, amelyet nem igazolt. Azt pedig az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes nem tudta igazolni, hogy a fuvarozó az utasításának betartását elmulasztotta. Ezzel összefüggésben megjegyzi az ítéletábra azt is, hogy önmagában az a körülmény, hogy más fuvarozók esetében, vagy a felperes esetében korábban az utasítás hiányosságából eredően nem merült fel probléma, nem jelenthette azt, hogy az alperes azokban az esetekben megfelelő utasítást adott, vagy a fuvarozók tisztában voltak, illetőleg tisztában kellett lenniük a vámkedvezményre jogosító ukrán szabályokkal. Abban ugyan helytálló volt az alperes fellebbezése, hogy a megbízási jogviszony gondossági kötelelem, a kellő gondosság azonban a megbízóval szemben is követelmény volt, tehát a megbízónak is megfelelő gondossággal kellett eljárnia a megbízott utasításokkal való ellátásában. A perbeli adatok szerint pedig az alperes a felperest arról, hogy adókedvezményt kíván igénybe venni, és ahhoz mit várnak el az ukrán jogszabályok, a saját nyilatkozata szerint sem tájékoztatta.

Helytálló következtetésre jutott ezért az elsőfokú bíróság abban is, hogy mivel az alperes a kártérítési felelősség egyik elemét illetően a bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, a többi elem meglétét már nem is kellett vizsgálnia. (Ezért nem volt jelentősége a felperes fellebbezési ellenkérelme arra vonatkozó hivatkozásainak sem.)

Mindezekre figyelemmel az alperes fellebbezésének indokai nem eredményezhették az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért az ítéletábra a Pp. 78.§ (1) bekezdésének rendelkezése szerint az alperest kötelezte a felperesnek a másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjból eredő perköltségei megfizetésére, amelynek összegét az ítéletábra „A bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről” szóló, módosított 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§, illetve 3.§ (5) bekezdése és a 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.

Az eredménytelenül fellebbező alperes pedig a másodfokú eljárásban felmerült saját költségeit maga köteles viselni.

Debrecen, 2010. június 2.

Erőss Károlyné Dr. Vajvoda Ildikó sk. a tanács elnöke, Dr. Drexlerné Dr. Karcub Edit sk. előadó bíró, Dr. Szűcs Lajos sk. bíró

A kiadmány hitelűl:

-kiadó-